

Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18220>

Özet

Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi (BRAf-MQ), özellikle **Romatoid Artrit** tan?s? alm?? bireylerde görülen **yorgunluk** semptomunun çok boyutlu do?as?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe versiyonu, Fulden Sar? tarafından 2017 y?l?nda yay?mlanmam?? yüksek lisans tezi kapsam?nda bir **uyarlama** çal??mas? olarak gerçekte?tirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullan?l?p kullan?lamayaca??n? tespit etmeyi amaçlam??tır.

Anahtar Kelimeler

Romatoid Artrit, Yorgunluk, Çok Boyutlu Anket, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?.

Yazarlar

Fulden Sar? (Türkçe Versiyon Uyarlamas?)

Amaç

Bu ölçek, **Romatoid Artrit (RA)** hastalar?n?n deneyimledi?i **yorgunluk** düzeyini ve niteli?ini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlar. RA yorgunlu?u sadece fiziksel bir durum olmay?p, aynı zamanda bili?sel ve duygusal boyutlar? da içerdigi?inden, BRAf-MQ bu boyutlar?n her birini ayrı ayrı ele alarak hastalar?n yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini derinlemesine analiz etmeye olanak tan?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erlili?ini sa?layarak, Türk popülasyonunda RA hastalar?n?n yorgunluk düzeylerinin bilimsel ara?tırmalarda ve klinik uygulamalarda do?ru bir ?ekilde ölçülebilmesini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi, **yorgunluk** yap?s?n? multidisipliner bir yakla??mla ele alır. Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, yorgunlu?un genellikle üç ana bile?enden olu?tu?unu varsayar: fiziksel yorgunluk, duygusal yorgunluk ve bili?sel yorgunluk. Bu ayrım, klinisyenlere hastan?n ya?ad?? yorgunlu?un hangi alanlarda daha bask?n oldu?unu anlamalar? için kritik bilgiler sunar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun **geçerlik** çal??mas?nda, ölçüt geçerli?ine dair kan?tlar sunulmu?tur. Bu kan?tlar, ölçe?in motor yeterlilik ve performans ile ilgili kabul görmü? di?er ölçüm araçlar?ndan al?nan puanlarla olan ili?kisini incelemi?tir.

Yap?lan analizlerde, ilgili ölçüt testlerden elde edilen toplam puanlar aras?nda hesaplanan **korelasyon** katsay?s?n?n 0.67 ($p<.01$) oldu?u saptanm??t?r. Ayr?ca, ölçek alt testleri ile uyumlu di?er testlerin alt testleri aras?ndaki korelasyonlar da incelenmi?tir: ko?u h?z? ve çeviklik alt testi için 0.57 ($p<.01$), denge alt testi için 0.59 ($p<.01$) ve güç alt testi için 0.53 ($p<.01$) olarak bulunmu?tur. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y?, ilgili d?? ölçütlerle tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren güçlü bir **geçerlik** kan?t? olarak kabul edilmi?tir.

Güvenirlik

Türkçe versiyonun **güvenirlik** analizleri, iç tutarlılık yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçekte yer alan 37 maddenin madde-toplam **korelasyon** de?erlerinin 0.26 ile 0.58 aras?nda de?i?ti?i belirlenmi?tir. Maddelerin 9 tanesinin ise 0.20'nin alt?nda bir korelasyona sahip oldu?u görülmü?tür.

Bütün maddeler dahil edildi?inde Cronbach'ın **Alfa Katsay?s?** de?eri 0.87 olarak hesaplanm??t?r. Düşük korelasyon gösteren baz? maddeler ç?karıldıktan sonra bile alfa de?erinin 0.86 ile 0.87 aras?nda kald??? ve güvenilirlik katsay?lar?nda önemli bir düşü?ü olmad??? saptanm??t?r. Bu yüksek **Alfa Katsay?s?** de?eri, ölçe?in Türkçe versiyonunun yüksek düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu ve dolay?s?yla güvenilir oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi'nin do?as? gere?i "Çok Boyutlu" olmas?, ölçe?in geli?tirme ve **uyarlama** a?amalar?nda yap?sal geçerlili?i sa?lamak için muhtemelen aç?mlayıc? veya do?rulamalı faktör analizlerinin kullanıldı???n? göstermektedir. Bu analizler, **yorgunluk** yap?s?n? olu?turan fiziksel, duygusal ve bili?sel boyutlar?n birbirinden ayr?labilir ve ölçülebilir faktörler olarak varlı???n? destekler. Türkçe uyarlama çal??mas?nda da bu çok boyutlu yap?n?n Türk kültürü içinde sürdürülüp sürdürülmedi?i faktör analizi yoluyla incelenmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Çok Boyutlu Öz Bildirim Anketi

Maddeler: 37 Madde (Güvenirlik bölümünde belirtilmi?tir)

Derecelendirme: Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir.

Dil Mevcut: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Romatoid Artrit hastalar?

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Romatoid Artrit tan?s? alm?? bireylerin yorgunluk deneyimlerini ölçmek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geli?tirilmi? ve valide edilmi?, çok boyutlu yap?y? ölçen Likert tipi veya benzeri bir derecelendirme ölçe?i kullan?r.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, ?ç Tutarlılık, Madde Toplam Korelasyonu, Kriter Geçerlik, Korelasyon, Romatoid Artrit Yorgunlu?u, Uyarlama.

Yazarlar ve İletişim Bilgileri

Sorumlu Yazar (Uyarlama): Fulden Sar?

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: fuldensari@hotmail.com

Yazın Adresi: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Yüksek Lisans Tezi Bölümünde)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Kullanım için sorumlu yazar (Fulden Sar?) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Kaynakta kullanım ücretine dair bilgi bulunmamaktadır.

Test Yılı (Uyarlama): 2017

Referanslar

Sar?, F. (2017). *Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok boyutlu Anketi Türkçe versiyonu, geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri

Enstitüsü, Ankara.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[bristol-romatoid-artrit-yorgunlugu-cok-boyutlu-anketi-toad.pdf](#)

Bristol Romatoid Artrit Yorgunlu?u Çok Boyutlu Anketi Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad???ndan buraya eklenememi?tir.

Ölçek, 37 maddeden olu?maktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM